125. ԾԵԹ ԾԱԽՈՂՆ ՈՒ ԱՂԵՆ

Մի մարթ միշտ ծեթ ա տանում քաղաքումը ծախում։ Մի հայտնի տղի կընիկ էտ ծեթ ծախողիցը միշտ ծեթ ա առնում ու ծանոթվում ա, ասում ա. «Իմ ախչիկը քու տղին դեմ տալ»։

Էտ ծեթ ծախողն էլ հրվատրիլիս ա ըլում, ինչքան քյնում ա տրհանց տուն՝ էտ բեխի մրհար շոր ա առնում, շշտեր ա առնում ու տրհն ամբեն քյնաղիս մի պան ա տանում։ Տրհանք էլ իրանց միչին էտ խնճի վրա ծրծաղում են, թե՝ էս շաշ թրքոտ կյնղացուն մրտիկ՝ քյնաց էկավ քաղքի աղիցը կըպավ, ուզում ա նրա խնամրին տանա։

Անց ա կենում մի քանի տարի, արթեն էրկուսի նշանվիլու վախտն էլ եկել ա. տրղեն էլ ա նըշանի հասել, ախչիկն էլ։ Տրղեն ի՞նչ տրղա, բոյով-բուսով մի էն զայդի շընոքով, կարթացած, շիմշատ տղա յա, վրեր վրե՞չ ուտրես, վրե՞չ խրմես՝ տրրա շենքին-շնոքին մրտիկ անրես։ Էս ծեթ ծախողն ասում ա. «Մի օթախ շինենք նոր մեր տրղին փսակենք, վրեր ինքն ու իրան կրնիկը ընդի քնեն»։

Մի օր էլ տա հիմքը քանդելիս մի մեծ պուլիկ վրեսկի ա քրթնում, տրղին ասում ա. «Ա՜ բալա, դե վրեր աստած մրեզ տվավ, արի մրենք էլ քու ասած լավ օթախնրի շինիլ տանք»։

Քյնում ա քաղաքիցը լավ-լավ ինշընեբնի, ուստենի ա պիրում ու մի էն զայդի իրեք հարդանրի օթախնրի ա շինիլ տալրի, պոլրում, լափրմ՝ վրեր սրհե նի մրտնողը էլ թրմաշա անրիլուցը կըշտսնում չի, տրեենողը ասրիլ չի, թե ծեթ ծախողի տուն ա, կասրի՝

սա՝ ով ա գլխդրմ էս վրեր վաճառականի տունն ա։ Սա՝ վրեր տրները պատրմ ա պրրծընրմ, մարթ ա ղրգլրմ էտ ըխչկա տուն խնամախոս, տրհանք ծրծաղրմ են, մրհել ըխչկա հերը ասրմ ա. «Յավաշեք սրհանցից էնքան պան ուզենք, վրեր էլ կրրենան վրեչ տանն։ Կանչրմ ա խնամախոս եկողներին, ասրմ ա. «Կրպիրեք իմ ըխչկա մրհար էսքան վրեսկեզեն, էսքան չուտա-չուտա շոր, էս ինչ-ինչ պանները. կպիրեք՝ ախչիկս կտամ ծրեղ, պիրեք վրեչ տալ չեմ»։

Էտ ըխչկա հերը գլխդրմ ա, թե տրղի հերը առաչվա ծեթ ծախողն ա։ Էլ գլխդրմ չի, թե նա էնքամ վրեսկի ա քրթել, վրեր իրան օխտը պորտն էլ ուտրի. հատնել չի։ Խնամախոսներին կլաչիս են տրղի հորը ասրմ են, թե ըխչկա հերը է՞ս ուզեց, է՞ն ուզեց, էնքան պան ուզեց, վրեր էլ ասրիլու չի։ Ասրմ ա. «Թամուզ մի թխթի վրա կլրի՝ ինձի, ինչ վրեր տա ուզել ա։ Սրհանք կլրրմ են, տալրիս են տրղի հորը, էքսի ռավրետը ասրմ ա. «Արի՛, ինչ վրեր ասրել ես՝ չիմ առրել եմ, պատրաստել, էկեք քլնանք»։

Տրհանք ըրգլնավախտը հասնրմ են ըխչկա տուն, կանչրմ են ըխչկա հորը ասրմ են. «Ինչ վրեր ուզել ես չիմ պիրել ենք»։

Տրղի հոր տակին էլ մի էն ղայդի ծի կա, մի էն ղայդի ծի կա. վրեր էլ ասրիլու չի. վրե՛չ տուտես, վրե՛չ խրմես՝ էտ ծիյուն մրտիկ անրես։ Ըխչկա հերը ասրմ ա. «Դե՛, էտ ծին էլ փեշքլեշ արա իմ ըխչկանը, վրեր էտ ծիյով դի կլալ ծրեր տուն»։ Ասրմ ա. «Ախպե՛ր, իմ հարսի մրհար կլանքս էլ չեմ խնայիլ, ծին էլ եմ տալրիս»։

Տրհանք պայման են տրնրմ, վրեր էկող գլրրագի զուտնովգհելով կլալիս ենք տանենք, ու կլալիս են իրանց տուն։ Ըրուգյունը էտ մարթը իրան կընգլանը ասրմ ա. «Մրենք խոսկը տվինք, վրեր էկող գլրրագի էկեք. վրեր կլան՝ ի՞նչ դենք ասրիլ»։

Կընիկը ասրմ ա. «Զքել էտ օրը հլա էրկու շափաթ կա, էրկու շափտրմը մարթ իրեք չորս ախչիկ մարթրի կրտա, մենք կարալ չե՞նք մինը մարթի տանք։ Մին ա ուզողնի շատ կա. պի չքել էտ օրը մարթրի տանք։ Մընչև էս գլրրագի ինչ հարուստ կլա ուզրի՝ տանք»։

Անց ա կենրմ մի իրեք օր, մի հատ իրանց ղայդի վաճառական ուրուշ քաղաքից կլալիս ա, ուզրմ ա, տրհանք էլ համաձայնվրմ են ու գլրրագի օրը հրրսանիք են անրմ ու տանրմ։ Թամուզ ծիյավրերված կլալիս են։ Ըխչկա հերը ասրմ ա. «Իմ ախչիկը իրան ծին ոնի, ծրեր ծին պրետկը չի»։

Ըրգլրնադեմ ճամփա են ընգլնրմ։ Ճրմփին մի էն ղայդի բու-

րան, էն ղայդի թիփի ա անում, վրեր թամուզ տակուկյլոխ են ա-
նում ու ծրնի տակովը ըլմ, կորչում։ Մրենակ էտ ըխչկա տակի
ծին ա, վրեր աղրևյիլ ա ըլում, թիփին ճըղում ա տուս ա կյալի, կյա-
լիս ա թուշ իրան տուրունչ տուռը։

Կյալիս ա տրռանը կաղնում ու խրխնջում ա. տրղի հեռը ծրե-
ռաց իրան ծիյու ծենը ճնանչում ա, ասում ա. «Էս իմ ծին ա եկավ,
մի տուս էկեք տեհեք էտ ի՞նչ պան ա»։ Նոքյարնին կյալիս են
ասում են. «Հրես վրրեն մի օքմրի կա ծրնրկոլոլ ու սառած, կարում
չի թև խոսա»։ Ասում ա. «Պիրեք մեջղոլ»։

Պիրում են մեջղոլ տրենում ա իրան հրրսնացոն ա։ Տրրան
տրրցնում են, տաք չայ են տալրի, ճաշ են տալրի, տրրա լուզուն
կամաց-կամաց պաց ա ըլում ու ասում ա, թե իրան կրլխովը ինչ
ա էկել։ Ախչիկը առաչ գյիդում չի, թե վրերդի ա։ Մրհել վրեր տր-
ղի հորը տրենում ա, ճրնանչում ա, ասում ա. «Տե՛ր աստած, ուրեմը
իմ ղսմաթը սրրա տրղեն ա, վրեր տու ինձ ազատրեցիր տու իմ
վրեստովը պիրիր սրհանց տուռը, էլ ես ըստիյան քյացողը չեմ»։

Էքսը տա, վրեր տրհանց տրները լավ ման ա կյալի, տրենրմ
ա՝ ըրմանրմ ա, ասում ա. «Իմ հերնրմերը ծրծաղին սրհանց վր-
րա, թե աղքատ են. էլ գյիդում չեն, թե իրանց տունը սրա կըշտին
մի օդա յա»։ Վրեր տրհանց տրղին էլ տրենրմ ա, ասում ա. «Սա
յա վրեր կա իմ նշանածը, էլ ես ըստիյան քյացողը չեմ»։

Ծեթ ծախողը տանը պահ ա տալրի, ասում ա. «Տուք հրրսրն-
քի պատրաստութինը տրեհեք, մի ես քյնալ դեմ նրհանց կուշտը
տրենամ ի՞նչ են խոսում»։

Քյնում ա ըխչկա հորնրմոր տուն, տրենում ա հրես էրկուսն էլ
լաց են ըլմ, ասում ա. «Էտ ի՞նչ ա ըլել»։ Ասում են. «Էրեգյի ռե-
խեն մոքրանց տուն քյնալիս թիփու ռեխն ա ընգյել կորել, կա
վրեչ»։

Տա էլ ղաստի վայ-վիշ ա անում, ծրնգներին-կրլխին վրեր ա
հատում։ Մրխելի զրից են սնում, ղաստի ժամանակ ա անց կրց-
նում, ըրգյնավախտը ասում ա. «Գյիդում եք ինչ կա, դե վրեր տրհե
ա՝ իմ ծին էն ղայդի ա, վրեր ինչ ուզում ա ըրի կորչող չի, նրա
հունարը ես եմ գյիդում. քարի տակին էլ ըրի տուս կրկյա. մրհի
էկած կրլի մրեր տուռը։ Վրեկցեք քյնանք մեր տունա։ Տրհանք
վրեր են կենում կյալիս են տրրա հետ, հրլե հասնում են ճրմփրի
կեսը, թուղթ ա կյրում տրղի վրա, վրեր կյալիս ենք, քու խմբովը
արի մրեր աղաքը։ Նոքյարին ասում ա. «Լե՛ղ արա, ծրեռաց հրսց-
ռու տղիս»։

Ինքը ղաստի կամաց ա քյնըմ, համա ըխչկա հերնըմերը վռագըմ են։ Էս մարթըի տըղեն էլ արթեն հարիրապետ ա տա̈ռել. ծըեռաց իրան խմրովը կյա̈լիս ա տըհա̈նց աղաքը։ Տըհա̈նք մըհել տընէնըմ են հրես մի սուրու̈ ծի̈յավըրերնի են կյա̈լի, ասըմ ա. «Հըրե հա՜յ, էն ղաքյինը իմ տըղեն ա»։

Մարթ ու կընիկ էրկուսն էլ մընըմ են փըշմա̈նա̈ծ, թե էս խի չեն իրանց ախչիկը տըվել էս ղայդի տըղին։ Մարթը ասըմ ա. «Ա՜ կընիկ, վըեր իմ ախչիկը սաղ-սըլամաթ քըթնեմ, էտ տըղին դեմ տալ»։ Կընիկը ասըմ ա. «Ա՜յ մարթ, էտ տըղեն ինձ էլ շատ տիր էկավ»։

Տըհա̈նք կյա̈լիս են տըղին ծըեռը տալըի, պարկըմ։ Մարթը տընէնըմ ա, վըեր ըխչկա տակի ծին հըրես տըղի տակին։ Մընըմ ա ըրմացած, թե սա̈ ինչ պա̈ն ա։ Մըխելից եդը հասնըմ են աըղի տուն։ Վըեր տըրա տունն ու տեղը տըենըմ են՝ եկսան ըրմանըմ են, թե էս ծեթ ծախողը ա̈վելի հարուստ ա, քանց թե իրանք։ Մըհել վըեր տըենըմ են սըհա̈նք արթեն հըրսնքի պատրաստութին են անըմ, ասըմ են. «Ջըլի թե մեր ախչիկը ըստեղ ա»։ Վըեր կերուխումը ըսկըսըմ են, մի քիչ մընըմ ա, մըհել տըենըմ են իրանց ըխչկանը մի էն ղայդի հըքցըրած-զըրթա̈րա̈ծ պիրին, վըեր էլ ասըիլու չի։ Օխտը օր, օխտը քըշեր հըրսանիք են անըմ՝ ուտըմ, խըմըմ ու քյեփ են անըմ։

Նըհա̈նք հասնըմ են իրանց մուրազին, տու̈ք էլ հասնեք ծըեր մուրազին։